

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра міжнародних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЄС в міжнародних відносинах

Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»

Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

Затверджено на
засіданні кафедри
міжнародних відносин
Протокол № ____
від « ____ » _____ 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

9.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	ЄС в міжнародних відносинах
Освітня програма	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова дисципліна
Курс / семестр	3/2
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 30 год. Практичні заняття – 30 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни

Метою дисципліни є опанування студентами особливостей виникнення, розвитку і трансформації європейського інтеграційного проекту – Європейського Союзу, тенденцій і проблем сучасного етапу його розвитку, місця і ролі ЄС у сучасній системі міжнародних відносин, співпраці України з Європейським Союзом та головних проблем і перспектив реалізації Україною курсу на повноправне членство в ЄС.

Основними **завданнями** вивчення студентами дисципліни «ЄВ в міжнародних відносинах» є засвоєння ними знань та набуття навичок щодо:

- предмету і завдань курсу «ЄС в міжнародних відносинах»;
- історії та етапів формування ЄС.
- розуміння сутності та особливостей інтеграційних процесів у Європі, на шляху до європейської єдності;
- політичних, економічних, безпекових, правових аспектів функціонування Європейського Союзу;
- правової природи інститутів і органів Європейського Союзу, їх функціонування;
- взаємин ЄС з іншими міжнародними організаціями.
- громадянства ЄС, а також основних прав та обов'язків людини і громадянина в Європейському Союзі;
- застосовувати набуті знання задля реалізації домовленостей між Україною і Європейським Союзом.

Компетентності

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК13. Здатність бути критичним і самокритичним.

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси в різних контекстах, зокрема

політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

СК11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місце у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними;

СК12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами)

СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

Програмні результати навчання

РН01 Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН02 Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів

РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному, та локальному рівнях.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.

РН13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.

РН16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України в міжнародній діяльності.

3. Структура дисципліни

№ з/п	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Історія створення та роль ЄС на міжнародній арені (2 год.).	<ul style="list-style-type: none"> Встановити передумови формування Європейського Союзу. Дослідити етапи які пройшов ЄС на шляху до свого становлення. Завдання та цілі організації. Проаналізувати роль ЄС на міжнародній арені. 	<ul style="list-style-type: none"> Тести, Контрольні запитання, Завдання для індивідуальної роботи, Завдання

			для самостійної роботи
2.	Тема 2. Процедура, критерії та механізми вступу до ЄС для країн-претендентів (2 год).	<ul style="list-style-type: none"> • Дослідити процедуру набуття членства в Євросоюзі. • Визначити етапи вступу до ЄС для країн претендентів. • Проаналізувати Копенгагенські критерії членства в ЄС: <ul style="list-style-type: none"> а) політичні критерії, б) економічні критерії, в) критерії членства. • Проаналізувати Маастрихтські критерії членства в ЄС. • Визначити що собою являє «Доробок спільноти». 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
3.	Тема 3. Інституційний структура ЄС (2 год).	<ul style="list-style-type: none"> • Встановити організаційний механізм Європейського Союзу. • Дослідити загальну характеристику правового статусу основних органів ЄС: <ul style="list-style-type: none"> а) Європейська Рада; б) Рада Європейського Союзу; в) Європейська Комісія; г) Європейський Парламент; д) Суд ЄС. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
4.	Тема 4. Політика Європейського Союзу у сфері безпеки та оборони (2 год)	<ul style="list-style-type: none"> • Дослідити шляхи формування Європейської політики безпеки і оборони. Спільної Зовнішньої Політики Безпеки <ul style="list-style-type: none"> • Охарактеризувати нові виклики європейській безпеці та можливі шляхи їх подолання. • Проаналізувати безпековий потенціал ОБСЄ. • Визначити заходи ЄС і НАТО щодо протидії гібридним загрозам безпеки. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
5.	Тема 5. Правоохоронне та безпекове співробітництво в Європейському Союзі (2 год.).	<ul style="list-style-type: none"> • Дослідити процес формування простору свободи, безпеки та юстиції (ПСБЮ). • Визначити компетенцію ЄС у сфері ПСБЮ. • Проаналізувати безпекову складову ПСБЮ. • Виокремити і проаналізувати компонент ПСБЮ, пов'язаний з юстицією. • Розкрити поняття свободи. • Визначити шляхи формування та основні повноваження Європолу. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи

		<ul style="list-style-type: none"> Визначити шляхи формування та основні повноваження Євроюсту. 	
6.	Тема 6. Відносини ЄС з міжнародними організаціями (2 год.).	<ul style="list-style-type: none"> Визначити основи взаємодії ЄС та міжнародних організацій. Проаналізувати співпрацю Європейського Союзу та Організації Об'єднаних Націй. Дослідити співробітництво ЄС та Ради Європи. Проаналізувати взаємодію ЄС та ОБСЄ 	<ul style="list-style-type: none"> Тести, Контроль нізапитання, Завдання для індивідуальної роботи, Завдання для самостійної роботи
7.	Тема 7. Відносини ЄС з міжнародними організаціями (2 год.).	<ul style="list-style-type: none"> Дослідити сфери взаємодії ЄС та СОТ. Визначити безпекову взаємодію ЄС та НАТО. Розглянути сфери співпраці ЄС та ФАО. 	<ul style="list-style-type: none"> Тести, Контроль нізапитання, Завдання для індивідуальної роботи, Завдання для самостійної роботи
8.	Тема 8. Трансатлантичні відносини ЄС (2 год.).	<ul style="list-style-type: none"> Розкрити позицію США щодо військово-політичної автономії країн Європейського Союзу. Розглянути проблему протиракетної оборони для трансатлантичних відносин. Проаналізувати вплив боротьби з тероризмом на розвиток трансатлантичного співробітництва. Охарактеризувати Європейський Союз, як один з провідних торговельно-економічних партнерів США. 	<ul style="list-style-type: none"> Тести, Контроль нізапитання, Завдання для індивідуальної роботи, Завдання для самостійної роботи
9.	Тема 9. Східна політика ЄС (2 год.).	<ul style="list-style-type: none"> Визначити поняття Східного Партнерства (Східна політика сусідства). Дослідити план та напрямки Східного Партнерства ЄС. Проаналізувати взаємини ЄС та Грузії. Розглянути відносини ЄС та України у рамках Східного Партнерства. Охарактеризувати взаємини ЄС та інших країн СНД. 	<ul style="list-style-type: none"> Тести, Контроль нізапитання, Завдання для індивідуальної роботи, Завдання для самостійної роботи
10.	Тема 10. Співробітництво з європейськими країнами, що не входять у ЄС та Туреччиною (2 год.).	<ul style="list-style-type: none"> Відслідкувати розвиток співробітництва ЄС і ЄАВТ у межах Європейського Економічного Простору. Розглянути відносини між Норвегією та Європейським Союзом. 	<ul style="list-style-type: none"> Тести, Контроль нізапитання, Завдання для індивідуальної роботи,

		<ul style="list-style-type: none"> • Дослідити політику ЄС щодо Туреччини. 	<ul style="list-style-type: none"> • Завдання для самостійної роботи
11.	Тема 11. Співробітництво з європейськими країнами, що не входять у ЄС та Туреччиною (2 год.).	<ul style="list-style-type: none"> • Розглянути особливості взаємин Європейського Союзу зі Швейцарською Конфедерацією. • Висвітлити політику співпраці ЄС та країни Західних Балкан. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
12.	Тема 12. Історичні аспекти розвитку відносин між Україною та ЄС (2 год.).	<ul style="list-style-type: none"> • Простежити шлях здобуття незалежності України. Проаналізувати обраний курс України на ЄС та НАТО. • Розглянути Угоду про партнерство і співробітництво між ЄС та Україною, та головні цілі співпраці. • Розглянути пункти Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу. • Охарактеризувати Програму інтеграції України до Європейського Союзу. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
13.	Тема 13. Історичні аспекти розвитку відносин між Україною та ЄС (2 год.).	<ul style="list-style-type: none"> • Дослідити Європейську політику сусідства (ЄПС). • Розглянути Співпрацю ЄС та України в рамках Європейської політики Східного партнерства. • Визначити тематичні платформи Європейської Політики Східного Партнерства в контексті співпраці ЄС з Україною. • Визначити шляхи ратифікації Угоди про асоціацію між ЄС та Україною. • Охарактеризувати Порядок денний асоціації (ПДА) 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
14.	Тема 14. Сучасний стан розвитку відносин між Україною та Європейським Союзом (2 год.).	<ul style="list-style-type: none"> • Визначити «Європейський порядок денний реформ Україна – ЄС». • Дослідити етапи гармонізації законодавства України і законодавства ЄС. • Визначити 7 пріоритетів співпраці між Україною та ЄС (енергетика, торгівля та інвестиції, юстиція та внутрішні справи, наближення законодавства України до законодавства Євросоюзу, охорона навколишнього середовища, транспортна сфера, транскордонне співробітництво, 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи

		<p>співпраця у сфері науки, технологій та космосу.).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дослідити переваги «безвізового режиму» - для українців. • Проаналізувати ефективність Зони вільної торгівлі. • Відстежити позиція Європи щодо АТО в Україні та російської окупації українських земель. • Проаналізувати антикорупційні ініціативи Євросоюзу в Україні. • Дослідити санкційну, економічну, військову допомогу ЄС через повномасштабна війна в Україні. 	
15.	Тема 15. Політичні, соціальні та економічні переваги та недоліки членства України в ЄС	<ul style="list-style-type: none"> • Розглянути роль ЄС як світового гравця. • Визначити економічні переваги членства в ЄС. • Визначити військово-політичні переваги членства в ЄС. • Дослідити переваги ЄС в соціальній сфері. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарські заняття	20
Бали за теми, винесені на контрольні роботи	20
Бали за індивідуальну роботу та самостійну роботу	10
Іспит	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Робота на парах	Оцінка за контрольну роботу	Оцінка за індивідуальну та самостійну роботу	Оцінка за іспит	Разом
20	20	10	50	100

- Оцінювання відповідей студентів на практичних заняттях відбувається за 50 бальною шкалою

Поточний контроль з дисципліни «ЄС в міжнародних відносинах» відбувається шляхом перевірки засвоєння студентами знань та умінь в ході семінарських занять, написання контрольних робіт, підготовки індивідуальної роботи та контролю самостійного опрацьованої додаткової літератури.

Перевірка засвоєння студентами знань та умінь в ході семінарських занять здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей (в тому числі у формі презентацій), коротких письмових/тестових робіт. За опрацювання тем, визначених для семінарських занять студент може отримати максимально 20 балів. Відповідна форма активності студентів оцінюється за п'ятдесятибальною системою.

Контроль засвоєння знань та навичок, що базуються на лекційному та семінарському матеріалі, здійснюється шляхом написання студентами контрольної роботи (у розгорнутій та/або тестовій формі). За опрацювання тем, визначених для семінарських занять, студент може отримати максимально 20 балів.

Навики роботи із науковою літературою, вміння аналізувати знайдені матеріали, робити висновки та узагальнення студенти реалізують шляхом написання індивідуальних робіт. Індивідуальна робота оцінюється максимально у 10 балів.

Семестровий контроль у формі іспиту передбачає, що підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як сума балів за роботу на семінарах (максимально – 20 балів), за контрольні роботи (максимально – 20), за індивідуальну роботу (максимально – 10) та іспит (максимально 50) що в сумі максимально може скласти 100 балів.

Критерії поточного оцінювання:

Відповідно до [Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» \(введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.\)](#) та [Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» \(Нова редакція\) \(введено в дію наказом ректора № 361 від 31.07.2020 р.\)](#) знання оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:

- «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

- «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

- «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми)
Література: Основна	
<p>1. Анакіна Т.М. Асоціація як форма співробітництва Європейського Союзу з третіми державами / Анакіна Т.М. // Правова доктрина - основа формування правової системи держави : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 20-річчю Нац. акад. прав. наук України та обговоренню п'ятитом. моногр. «Правова доктрина України», Харків, 20-21 листоп. 2013 р. – X., 2013. – С. 314–317.</p> <p>2. Артьомов І.В. Український вимір європейської та євроатлантичної інтеграції: Навчальний посібник: у 2-х кн. – Ужгород: Ліра, 2008. – Кн. 1. – 332 с. (Серія "Євроінтеграція: український вимір". Вип. 11).</p> <p>3. Березовська І. А. Лісабонський договір як правова основа для регулювання зовнішніх зносин Європейського Союзу / І. А. Березовська, О. М. Лисенко // Часопис Київського університету права. – 2011. – № 1. – С. 307–311.</p> <p>4. Грубінко А. Лісабонський договір та юридичне закріплення спільної зовнішньої політики і політики безпеки ЄС / А. Грубінко // Юридичний журнал. – 2010. – № 7. – С. 33–35.</p> <p>5. Грицаєнко Л. Становлення Європейського Союзу як суб'єкта міжнародного права / Л. Грицаєнко // Європейське право. – 2012. – № 1. – С. 84–89. http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=evgrpr_2012_2-4_20</p> <p>6. Грицяк І. А. Право та інституції Європейського Союзу: Навчальний посібник. – К.: К.І.С., 2004. – 260 с.</p> <p>7. Добржанська О. О. Багатосторонній вимір східного партнерства / О. О. Добржанська // Держава і право. Юридичні і політичні науки. – К., 2011. – Вип. 51. – С. 711–716.</p> <p>8. Дудко І. Д. Союзницькі відносини США та євроатлантичної спільноти / І. Д. Дудко // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. – К., 2010. – Вип. 19. – С. 430–439.</p> <p>9. Європейська інтеграція в контексті світових глобалізаційних процесів: матер. наук.-практ. конф., 15 груд. 2016 р. ; за заг. ред. М. М. Іжі, В. М. Кривцової. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2017. – 316 с.</p> <p>10. Європейська інтеграція: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / Кол. авт.; за заг. ред. проф. І.А.Грицяка та Д. І.Дзвінчука. – ІваноФранківськ: Місто НВ, 2013. – 464 с.</p> <p>11. Європейська інтеграція [текст]: навч. посібник / за ред. М. І. Макаренка, Л. І. Хомутенко ; [М. І. Макаренко, Л. І. Хомутенко, І. І. Д'яконова та ін.]. – Київ : Центр учбової літератури, 2014. – 344 с.</p> <p>12. Європейська інтеграція [Текст] навч. посібник / за ред. М. І. Макаренка, Л. І. Хомутенка. – К.: «Центр учбової літератури», 2018. – 344 с.</p> <p>13. Європейська інтеграція на початку нового тисячоліття: довідник./ склад. А. М. Круглашов, І. Озимок, Т. С. Астапенко, В. В. Руссу. - Ч.1.Чернівці, 2010. – 212 с.</p> <p>14. Європейська інтеграція та євроатлантичне співробітництво України: навчально-методичний комплекс для підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: розробники Д. І. Дзвінчук, М. П. Баран, А. В. Мазак. — Івано-Франківськ: місто Нв, 2013. – 76 с.</p> <p>15. Європейський союз у міжнародних відносинах на сучасному етапі / Ф. В. Барановський. // Політологічні записки. - 2013. - № 7.</p> <p>16. Інституційна система ЄС: навч. посіб. / Л. Л. Прокопенко, О. М. Рудік, Н. М. Рудік. – 2-</p>	

ге вид., перероб. і доп. – Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2021. – 226 с

17. Історія європейської інтеграції: навчальний посібник / О. М. Скрипник – Умань: ВПЦ «Візаві», 2019 – 370 с.

18. Копійка В. В., Шинкаренко Т. І. Європейський Союз: заснування та етапи становлення. Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2001. – 448 с.

19. Короткий посібник з Угоди про Асоціацію – http://eeas.europa.eu/archives/delegations/ukraine/documents/association_agreement/guide.pdf

20. Ніколас Мусис. Все про спільні політики Європейського Союзу/ Пер. з англійської - К • "К 1 С", 2005. -XIV с, 466 с. (Електронний варіант).

21. Нормативно-правове забезпечення стратегічного курсу України на європейську та євроатлантичну інтеграцію: Навчальний посібник-хрестоматія: у 2 частинах /Уклад. і коментар: І.В.Артьомов, Д.В.Вітер, Л.І.Загайнова, О.М.Казакевич, О.М.Руденко. – Ужгород: Ліра, 2007. – Ч.І. – 452 с. (Серія “Євроінтеграція: український вимір”. Вип.5).

22. Поглиблення відносин між ЄС та Україною. Що, чому і як? – Під редакцією Майкла Емерсона і Вероніки Мовчан. // Центр європейських політичних досліджень (CEPS), Брюссель; Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД), Київ. – 2016. – 267 с.

23. Представництво ЄС у міжнародних організаціях / М. М. Гнатюк // Наукові записки НаУКМА. Політичні науки. - 2012. - Т. 134. - С. 40-44.

24. Розвиток захисту прав людини в межах правової системи Європейського Союзу / С. Табушка // Європейське право. - 2013. - № 1-2. - С. 129-138.

25. Світова та Європейська інтеграція: навч. Посібник. // Пазізіна К. В., Уніят А. В. - Тернопіль.- 2013. – 260 с.

26. Словник-довідник Європейського Союзу. Ред. Ю. Марченко. – К.: К.І.С., 2001. - 152 с.

27. Соціальна політика Європейського Союзу: становлення і розвиток. – Х. : ТОВ «Оберіг», 2016. – 40 с. – (Серія «Наукові доповіді», вип. 19).

28. Соціальна політика ЄС: сучасні виклики та перспективи / К. В. Слюсаренко, М. М. Садовенко // Економічний аналіз. - 2017. - Т. 27, № 1. - С. 80-90.

29. Теорія та практика адаптації законодавства України до законодавства ЄС: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 8 червня 2018 року / за ред. проф. Р.С. Мельника, відпов. ред. к.ю.н. Л.Ю. Малюга. К.: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 380 с.

30. Халаджи В. В. Європейська політика сусідства – причини її появи, еволюція та подальші перспективи розвитку / В. В. Халаджи // Держава і право. Юридичні і політичні науки. – К., 2011. – Вип. 51. – С. 619–623.

31. Тюріна О. В. Основи права Європейського Союзу : навч. посіб. / О. В. Тюріна. – К.: ФОП О. С. Ліпкан, 2012. – 100 с.

Додаткова

1. Білоцький С. Д. Новітні тенденції в гармонізації енергетичного законодавства Європейського Союзу та його вплив на треті країни щодо розвитку альтернативної енергетики / С. Д. Білоцький // Право України. – 2013. – № 6. – С. 120–135.

2. Бутинська Р.Я. Актуальні питання гармонізації трудового законодавства в умовах євроінтеграції / Р. Я. Бутинська // Часопис Київського університету права. - 2020. - №3. - С. 146-150.

3.Вінічук М.В. Економічна безпека держави: соціально-економічний вимір: Навчальний посібник / М.В. Вінічук, Н.В. Наконечна. – Львів: Ліга-Прес, 2017. – 322 с.

4. Все про спільні політики Європейського Союзу/ Пер. з англійської - К. "К 1 С", 2005. -XIV с, 466 с.

5. Керницька М.І. Проблеми економічної безпеки України у контексті євроінтеграційних процесів / М.І. Керницька // Науковий вісник Львівського державного

університету внутрішніх справ. Серія економічна. - 2010. - Випуск 1. - С. 172-179.

6. Механізми співробітництва між Україною та ЄС відповідно до Угоди про партнерство та співробітництво / Ю. В. Палагнюк // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. - 2013. - № 6. - С. 135-141.

7. Моделі і механізми регулювання єврорегіонального співробітництва України: монографія / За заг. ред. І.В.Артюмова, О.М.Вашук, О.М.Руденко. – Ужгород: МПП «Гражда», 2013. – 612 с. – (Серія «Євроінтеграція: український вимір»; вип. 21).

8. Регіональна політика Європейського Союзу: підручник / [за ред. Віктора Чужикова]. – К.: КНЕУ, 2016. – 495 с.

9. Серкевич І.Р. Формування політики України у сфері національної безпеки (на прикладі Великої Британії та Німеччини) / І. Р. Серкевич // Держава і право. Серія «Юридичні науки». – 2017. – № 78. – С. 35-49.

10. Судовий захист основоположних прав у Європейському Союзі в аспекті застосування практики Європейського суду з прав людини / Л. Г. Фалалєєва // Судова апеляція. - 2017. - № 4. - С. 97-107.

11. Яковюк І. В. Спільна зовнішня політика і політика безпеки Європейського Союзу: історія питання // Державне будівництво та місцеве самоврядування: Зб. наук. праць. – Х.: Право, 2005. – Вип. 10. – С.76-87.

12. Хитра О.Л. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС у сфері профілактики правопорушень митних правил / О.Л. Хитра, І.Я. Хитра // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. - 2016. - Випуск 3. - С. 213-222.

13. Эннио Ди Нольфо. История международных отношений 1918 – 1999 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/History/nolfo/index.php

Законодавчі акти, нормативні документи, інструктивні, методичні матеріали та рекомендації міністерств і відомств:

Договір про запровадження Конституції для Європи // Ухвалив консенсусом Європейський Конвент 13 червня та 10 липня 2003. – Подано голові Європейської Ради в Римі – 18 липня 2003 року // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_647#Text

Договір про заснування Європейської Спільноти. 2005 / https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017#Text

Економічний та Соціальний Комітет ЄС: <http://www.eesc.europa.eu/>

Європейський Парламент: <http://www.europarl.europa.eu/>

Європейський Союз (ЄС) - Представництво Європейського Союзу в Україні: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm

Консолідовані версії Договору про Європейський Союз (вчиненого в маастрихті сьомого дня лютого тисяча дев'яносто дев'яного другого року) та Договору про функціонування Європейського Союзу. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text

Комісія ЄС: <http://ec.europa.eu/>

Нормативно-правова база України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>

Наукова бібліотека ПНУ. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/>

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>

Офіційний сайт Європейської політики сусідства:

http://ec.europa.eu/world/enp/index_en.htm

Офіційний сайт Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ):

<http://www.osce.org>

Офіційний сайт Координатора проектів ОБСЄ в Україні: <http://www.osce.org/ukraine>

Рада Міністрів ЄС: <http://www.consilium.europa.eu/>

Суд Правосуддя: <http://www.curia.europa.eu/>

Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. / http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

European Commission http://ec.europa.eu/index_en.htm

Official documents from EU institutions, agencies and other bodies: <https://eur-lex.europa.eu/oj/direct-access.html>

The Charter of Fundamental Rights of the European Union. (2000/C 364/01) https://www.europarl.europa.eu/charter/default_en.htm

The founding treaties of the EU. https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/founding-agreements_en

DG Trade of the European Commission – <http://ec.europa.eu/trade>

АСЕАН – www.aseansec.org

Africa – EU partnership - www.africa-eu-partnership.org

African, Caribbean, and Pacific Group of States – <http://www.acp.int/>

ASEM Infoboard – www.aseminfoboard.org

EU enlargement negotiations - https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/node_en

U.S. mission to the European Union - <https://useu.usmission.gov>

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

<https://d-learn.pnu.edu.ua/>

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра міжнародних відносин м. Івано-Франківськ, вул. Чорновола, 1, каб. 103. Тел.: +80342 75-20-27 Email: https://kmv.pnu.edu.ua/ Ст. лаборант кафедри: Богачик-Дідович Юлія Ярославівна Сторінки в соцмережах: https://www.facebook.com/pnuir https://instagram.com/pnu_international_relations?igshid=MDM4ZDc5MmU=
Викладач	 Дерещук Тетяна Миколаївна Кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин
Контактна інформація	+80342 75-20-27 tetiana.dereshchuk@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» (затверджене наказом Міністерства України № 245 від 15.07.1996 р.).
Додаткові бали	Студент має змогу також отримати додаткові бали , пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах тематики дисципліни впродовж навчального семестру; взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проекті, конференції, круглому столі, інших видах наукової активності, які відповідають профілю дисципліни; опублікувавши наукову працю, яка відповідає профілю дисципліни. Відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) відповідні студенти можуть отримати додаткові бали на підставі рішенням кафедри міжнародних відносин.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський

	<u>національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 819 від 29.11.2019; із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.).</u>
--	--

Викладач

Дерещук Т. М.